

V 30 dneh 30 števil
4 strani ob ponedeljkih in dnevih po prazniku
6 strani ob delavnikih
8 strani ob nedeljah
za borih
12 dinarjev mesečno
nudi v Sloveniji samo
„GLAS NARODA“

Mesečna naročnina
12 Din. za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2107.
Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2107.
Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:
**Petrolejski moment v že-
nevi**
Prof. dr. Milan Škerlj —
60-letnik
Morilec gozdarja Kristofa
obsojen
Svetovno lesno gospodar-
stvo
Vesti iz Italije — Sport —

Št. 126 Izhaja vsak dan V Ljubljani v sredo, dne 4. septembra 1935 Rokopisov ne vračamo Leto I

Petrolejski moment v Ženevi

Danes se spet sestane svet DN, da — med nešteti drugimi vprašanji — pro- uči ponovno tudi spor med Italijo in Abe- sinijo. V tem letu je to že četrto zasedanje sveta najvišje mednarodne institucije, ki bo v glavnem posvečeno samo temu sporu. Med januarskim in sedanjim zasedanjem, ki sta bili redni zasedanja, je razvoj spora zahteval še dve vmesni izredni zasedanja. O bilanci vseh teh zasedanj smo na tem mestu že tako izčrpno poročali, da bi bil zdaj, ko stojimo že pred novim sestankom, pogled nazaj odveč.

Ker gre to pot za redno zasedanje sveta DN, spor med Italijo in Abesinijo ni edina točka današnjega ženevskega sestanka. Med 25 problemi, ki bo svet DN o njih razprav- ljal, je abesinska zadeva na 22. mestu. Za danes torej ne moremo pričakovati še nič posebnega v tej zadevi, ker bo svet DN vsaj formalno izčrpal poprej ves ostali dnevni red. To bo seveda izredno prav prišlo v Ženevi zbranim diplomatom, ker bodo na ta način njih preventivni medse- bojni stiki — takozvana »otipavanja« — olajšani, teren pa že nekoliko sondiran za glavno razpravo o centralni točki dnevn- nega reda.

Dasi se to pot poleg sveta DN sestane tudi skupščina DN, na kateri bodo zastop- pane vse države članice DN in ki bo raz- pravljala, nič manj ko o 27 vprašanjih, vendar nihče ne dvomi, da bo osrednji pro- blem vseh sedanjih ženevskih razprav sa- mo — Abesinija. Abesinska afera je pač že tako razburkala valove nemirnega me- dnarodnega morja, da nobena, prav nobena država ne more več brez interesa zasle- dovali razvoja tega, po vojni nedvomno naj- večjega in najtežjega spora. Tudi tisti, ki samo od daleč zasledujejo razplet medna- rodnih dogodkov, so mogli že spoznati, da je abesinska afera postavila na tehtnico skoro vsa osnovna mednarodna načela, načela miru in sožitja med narodi, formalno in navidezno vkovana v stavbo ženevske institucije.

Težka mednarodna pravna, politična, go- spodarska in kulturna vprašnja, ki so se z ustanovitvijo DN zdela skoro že rešena (povojnih iluzij v tem pogledu ne smemo prestopiti!), doživljajo danes nove pretresljaje, ki odpirajo nove poglede na ogromen kompleks najrazličnejših pojavov mednarodnega življenja. Med prave po- tresne sunke lahko štejemo v tej vrsti ita- lijansko-abesinski konflikt, ki ga v njego- vih sedanjih obdobjih nihče več ne more smatrati samo za lokalni pojav. Nasprotno: ves njegov dosedanj razvoj jasno kaže, da se spor razvija v kapitalno, zares osred- nje mednarodno vprašanje, ki ga zaseda- nja v Ženevi, še najmanj pa sedanje, ne bodo mogla rešiti. Dno tega spora je pre- globoko in preobsežno, da bi se dalo zajeti s plitvimi ženevskimi zajemalkami!...

Navidezno — in mi smo na tem mestu na to slepilo že opozorili! — se spor že nekaj mesecev skoro za las ne premakne z mrtve točke, na kateri se latentno ziblje že od resolucije sveta DN z dne 25. maja 1. Ostrejši pogled pa nam sproti raz- kriva vedno nove faze, vedno nove mo- mente. Tako je n. pr. tudi tik pred seda- njim ženevskim sestankom začel že spet v novo fazo, ki jo lahko upravičeno ozna- čimo za »petrolejsko« fazo spora. V svojem razvoju se je tako spet znatno približal svojemu jedru, ki je, kakor je Mussolini sam to ponovno poudaril, predvsem kolo- nialnega značaja. Italija, tako pravi Musso- lini, načinja z abesinskim problemom, načelno razpravo o krivični povojni raz- delitvi kolonij. Poslednje kupčije z abesi- skimi petrolejskimi vreli, ki jih je, kakor pravi poročila odstopil abesinski cesar anglo-ameriški družbi »African explo- ration and development corporation«, da- jejo Mussoliniju prav za ženevsko debato nov sijajen adut v roke. Tako ustvarja ta petrolejski moment povsem nov položaj v Ženevi.

Francija, ki se je že nagibala k angleški koncepciji o nujni potrebi po absolutnem uveljavljanju pakta DN, zre zdaj s skepto in skoro z ironijo na angleške predloge.

Laval in Eden se posvetujeta Sestanek sveta DN danes

Politis je predložil poročilo o incidentu pri Ualualu

Ženeva, 3. sept. Reuter poroča: Na seji sve- ta DN v sredo popoldne bo Politis poročal o in- cidentu pri Ualualu, nato pa bo Italija predlo- žila izčrpno poročilo o svojih dokazih, da so te incidente povzročile krajevne abesinske oblasti. Poročilo o incidentih bo Politis predložil že nocoj.

Seja sveta DN v sredo bo predsedoval argen- tinski delegat Enrico Ruiz Ginazu, znani prav- nik, pisec in bibliofil. Ruiz Ginazu je imenovan od argentinske vlade za izrednega poslanika in stalnega delegata pri DN.

Glavno je, kaj poreče Francija

London, 3. sept. w. »Daily Telegraph« pravi, da se DN jutri približa krizi svojega obstoja. Eden, pravi list, ima nalogo, da kar najjasnejše pokaže, da bi po sodbi britanske vlade neizved- ljivost pakta DN v abesinskem primeru uni- čila zaupanje in vero v njegovo bodočo porab- nost. Če se pakt DN pokaže neučinkovit, pravi list, se bo moral svet vrniti k starim metodam za reševanje sporov, to je, moral se bo ponovno oboroževati in iskati varnosti, ki jo je doslej pričakoval od DN, spet v zvezah. V Ženevi, pravi list, je dejansko najvažnejše vprašanje, kako bo nastopila Francija in drugi narodi v trenutku, ko je v nevarnosti nedotakljivost pakta, ki so ga podpisali.

Lavalovi posveti pred odhodom v Ženevo

Pariz, 3. sept. r. Včeraj je prispel v London angleški minister za DN Eden. Popoldne ga je sprejel francoski ministrski predsednik in zu- nanji minister Laval.

Minister Eden je pojasnil Lavalu, kakor po- roča Reuter, da angleška vlada nima ničesar skupnega z Rickettovo koncesijo in da Rickettu ni dala nobene pomoči. Laval se je zadovoljil s tem pojasnilom.

Pariz, 3. septembra. DNB poroča: V franco- skih diplomatskih krogih prevladuje mnenje, da konferenca med Lavalom in Edenom še ni do- končno uredila vprašanja, ki je bilo njen pred- met. Obenem opozarjajo ti krogi na angleške in francoske komentarje o tem sestanku. Z an- gleške strani trde namreč, da bosta Francija in Anglija predložili v Ženevi skupno poročilo, poluradno francosko poročilo pa pravi, da sta Laval in Eden na svojem sestanku govorila samo o predložitvi poročila, kar pa ne pomeni, da bosta Francija in Velika Britanija predlo- žili isto poročilo.

Laval je snoči sprejel italijanskega poslanika, zatem pa španskega. Kakor poročajo, se je z njima razgovarjal o sestanku sveta DN.

Pariz, 3. sept. AA. Predsednik francoske vla- de Pierre Laval in angleški minister za DN Eden sta snoči ob 23.25 odpotovala v Ženevo. Danes sta se v Ženevi ponovno sestala. Njune razgovor so zasledovali z velikim zanimanjem. Eden odpotuje danes na posvet k Baldwinu v Aix-les-bains.

Mussolini — De Chambrun

Rim, 3. sept. AA. Mussolini je imel snoči po povratku z vojaških vaj v severni Italiji daljši razgovor s francoskim poslanikom De Chambru- nom.

Baron Aloisi v Ženevi

Rim, 3. sept. AA. Stalni predstavnik Italije pri DN baron Aloisi, je snoči s 30 člani italijan- ske delegacije odpotoval v Ženevo.

Ameriški ali angleški kapital?

London, 3. sept. AA. »Daily Telegraph« piše: Britanski poslanik v Addis-Abebi sir Sydney Barton je vprašal abesinsko vlado zastran naj-

novejših koncesij in dobil odgovor, da gre pri izdanih koncesijah izključno samo za ameriške interese, ker je angažiran samo ameriški ka- pital. Zaradi tega je poslanik hotel opustiti na- mero, da bi svetoval cesarju, naj te koncesije ne odobri. Toda britanska vlada ga je prosila, da to vseeno stori. Po britanski sodbi si je cesar Haile Selassije svoj položaj v italijansko-abesi- skem sporu samo pokvaril s svojo prenapljeno gesto. Opaža se tudi, da Abesinija kaže zdaj nekakšno voljo za politiko odprtih vrat, proti kateri je tako dolgo in trdovratno vztrajala.

Maršal Balbo pri Mussoliniju

Rim, 3. septembra. AA. Mussolini je spre- jel guvernerja Libije maršala Balba, ki mu je izčrpno poročal o položaju v njegovi ko- loniji. Maršal Balbo je navedel, da je v Vzhodno Afriko odšlo veliko število doma- čih čet in da bodo v kratkem popolnoma izpopolnjene s silami iz domovine.

V parlamentarnih krogih govore, da bo Mussolini imenoval maršala Balba za gene- ralisima italijanskih letalskih sil. Gre za italijansko letalstvo na Sredozemskem mor- ju, kakor tudi za vsa letala na Rdečem morju. Ti krogi poudarjajo, da je Musso- lini že večkrat izjavil, da bo v sankcijah tu- di gospodarskega značaja videl sovražnost zoper Italijo in da bo njegov odgovor v skladu s temi sankcijami.

Kulturni boi v Nemčiji na ostrini

Pastirsko pismo nemških škofov „Postavite si ključavnice na usta in zaklenite jih!“...

BERLIN, 3. septembra AA. Pastirska poslani- ca, ki so jo izdelali na škofovski konferenci v Fuldi in so jo podpisali vsi nemški kardinali, nadškofi in škofi ter so jo prečitali v nedeljo v vseh katoliških cerkvah na Nemškem, a je nem- ški listi ne smejo z nobeno besedo omeniti, pravi med drugim:

Mi se ne bojimo za cerkev; naša velika skrb velja našemu narodu in naši domovini. Cerkev je triumfalna nad starim poganstvom, triumfa- lala bo tudi nad novim.

Bodite čvrsti in trdni v svoji veri! Sovražni- kov krščanske vere in katoliške cerkve je nešte- to. Duhovi, ki niso nikoli niti slišali o katekiz- mu, se hočejo smatrati poklicane soditi katoli- čanstvo. Ljudje, ki niso nikoli poslušali maše, mislijo, da imajo pravico soditi o delu pridigar- jev. Tu so se zdaj nakopičile vse zgodovinske zablode, storjene proti krščanstvu v njegovi dol- gi dvatisočletni zgodovini. Prav zato je trdnost cerkve največji čudež v zgodovini. Zato so škofje poslali g. Hitlerju spomenico, v kateri podrobno rišejo vse, kar je v zvezi s katoliško

Vreme v naši državi dne 3. 9. 1935.

K r a j	Baro- meter	Temperatura		Pada- vine v m. m
		najnižja	najvišja	
Ljubljana	764.1	13	27	—
Maribor	763.6	13	27	—
Zagreb	763.5	14	27	—
Beograd	763.6	13	29	—
Sarajevo	766.2	10	28	—
Skopje	764.0	7	31	—
Split	762.3	20	31	—
Kotor	761.6	19	—	—
Rab	762.7	21	—	—

Najvišje temperature veljajo, razen Ljub- ljane, za prejšnji dan.

Vremenska napoved

Novi Sad: Oblačno v severo-zapadnem delu kraljevine, morda bo deževalo le na severoza- padu. Povečanje oblačnosti na severu in zapa- du kraljevine, v ostalih predelih bo prevlado- valo jasno vreme. Temperatura se bo povsod zvišala.

Naša delegacija v Ženevi

BEOGRAD, 3. sept. AA. V jugoslovanski dele- gaciji v Ženevi sta razen dr. Stojadinovića tudi naš pariski poslanik Božidar Purić in bivši mi- nister dr. Gosar kot glavni delegati. Če bi bil predsednik vlade dr. Stojadinović zadržan, da se ne bi mogel popolnoma udeleževati zasedanja DN, ga bosta zastopala omenjena glavna dele- gata, kot tretji delegat — je za ta primer dolo- žen dr. Ivan Subotić, odpravnik poslov pri ju- goslovanski delegaciji v Ženevi.

Zadnja pot belgijske kraljice

Bruselj, 3. septembra. AA. Truplo blago- pokojne belgijske kraljice Astride, so v svečanem sprevodu prenesli z dvora v cer- kevi sv. Gudule. Za krsto je prvi stopal bel- gijski kralj Leopold III. v generalski uni- formi z obvezno roko. Njegov obraz je bil zelo blede. Nato so korakali kraljičin oče, švedski princ Karl, kraljičin brat grof Flan- drijski, italijanski prestolonaslednik Um-

berto, princ Yorški, danski prestolonasled- nik Axel, norveški prestolonaslednik Olaf, švedski prestolonaslednik Gustav Adolf, bolgarski knez Kiril, luksemburški princ Feliks, Oton Habsburški, šefi posebnih od- poslanstev in člani diplomatskega zbora. Pred krsto je šla duhovščina z 12 belgijski- mi katoliškimi škofi na čelu. V cerkvi sv. Gudule se je vršila svečana zadušnica. Po tej so truplo kraljice prenesli v cerkev v Lackenu, kjer so jo položili v kripti poleg sarkofaga pok. kralja Alberta. Tej sveča- nosti so prisostvovali samo člani kraljeve radbine.

Novi minister javnih del

RIM, 3. sept. AA. Namesto ponesrečenega mi- nistra Razzze, je imenovan dosedanjí podtajnik Cobolli za ministra javnih del.

Parnik v nevarnosti

NEW YORK, 3. sept. AA. Tukajšnja radijska postaja za pomorstvo, je prejela klice na pomoč od parnika »Dixie«, ki je na povratku iz Tihega oceana zavezil na plitvino pred Arisportom na Floridi. Na parniku je 275 potnikov. V pomoč so jim poslali dve ladji.

Politični utrinki

Razpust „Orjunao“

Kraljevska banska uprava je na osnovi § 11 zakona o društvi, shodih in posvetih razpustila »Organizacijo jugoslov. nacionalne omladine« (Orjunao). Kot razloge navaja razpustitveni dekret dejstvo, da se Orjunao udejstvuje izključno politično po vzoru razpuščenih »Orjune«, čije bivši člani so tudi voditelji nove organizacije. Posebno iz pomena ustanovnega obnega zbora krajevnih organizacij Ljubljana-Bežigrad, ki je bil 27. julija t. l., izhaja, da je »Orjunao« prav za prav le nadaljevanje razpuščenih »Orjune«. Istočasno so bile razpuščene tudi krajevnice organizacije »Orjunao« Ljubljana-St. Peter-Vodmat in Ljubljana-Bežigrad.

„Jutrovemu“ zagovorniku slabih manir

»Uglednemu političnemu delavcu z dežele«, kakor ga imenuje »Jutro«, ki je prevzel ne-hvaležno nalogo, da brani slabe manire »Jutra«, bodi na kratko povedano to-le:

Nobeno zavijanje nič ne pomaga in ne izbriše dejstva, ki smo ga konstatirali. Med gentlemani je in bo še naprej navada, da je s častno izjavo vsaka zadeva poravnana in da zato gentleman nikdar ne bo po podani častni izjavi o zadevi debatiral, kaj šele da bi jo politično izkoristil! Ta naša konstatacija drži tako zelo, da je nihče ne ovrže, najmanj pa »ugledni politični delavec z dežele«, ki se najbrž ne zaveda, da tu sploh ne gre za politično vprašanje, temveč le za »vprašanje dobrih manir«.

»Ugledni gospod politik z dežele« — kako divno lep naslov! — bi zato mnogo bolje storil, če bi »Jutro« poučil, da tudi v politični borbi ni dovoljeno pozabljati na dobre manire. Kot zagovornik slabih manir si prav gotovo ne bo pridobil lahorik.

Pohorska posvetovanja se nadaljujejo na Hvaru

Zagrebaški listi poročajo: V »Palace« hotelu na Hvaru je pričela konferenca senatorjev in poslancev članov JNS. Na tej konferenci bodo definitivno sklenili, ali naj gospodje osnujejo novo jugoslovansko stranko, ali naj obnovijo življenje v JNS. To konferenco smatrajo za nadaljevanje pohorskih posvetovanj. Glavna pobornika sta generalni tajnik JNS dr. Kramer in dr. Andjelinić. Na Hvaru so že zbrani: dr. Kramer, dr. Andjelinić, dr. Svetislav Popović, Jovo Banjanin, Peter Zec, dr. Ljudevit Auer, doktor Nemeo, dr. Kalember, Rasto Pustoslavšek, dr. Rape i. dr. Konferenca bo trajala dva dni. Informirali smo se pri nekaterih gospodih, ki jih zagrebaški listi poleg gornjih tudi še navajajo, kaj je na stvari, pa so nam nekateri izjavili, da niso prejeli nobenih vabil in bi se v tem trenutku vabilu tudi ne odzvali.

Sestanek „Zbora“

V Azani pri Smederevski Palanki so se sestali pristaši »Zbora«. Glavni govornik je bil g. Dimitrije Ljotić. Poudaril je predvsem, da je osnovna naloga »Zbora«, da sprovede v narod miselnost, po kateri bi vsak stan pričel misliti sam o sebi. Na ta način bi se — po njegovem mnenju — rešila vsa višje vprašanja. Poleg bivšega ministra Ljotića so govorili tudi še drugi govorniki, med njimi gg. Danilo Vulović in Milan Maksimović.

Organizacija JRZ

Beograjski listi podrobno razpravljajo o organizaciji JRZ. Predvsem se pojavljata tu dve naziranj. Nekateri predstavniki stranke v srbijskih krogih mislijo, da bi organizacija mogla biti uspešna le, če požene svoje korenine v narodu samem. Zato so povsem nepotrebni veliki manifestacijski shodi, pravijo ti krogi. Mesto tega pa naj bi se čimprej pričelo s prirejanjem zaupnih sestankov po deželi. Posamezni krajevni odbori stranke bi se morali ustvariti tudi v poslednji vasi v državi. Nadaljnje mišljenje je, da bi se o organizaciji pričelo v eni ali največ dveh banovinah istočasno. Šele, ko bi v eni ali dveh banovinah bila do potankosti izvedena popolna organizacija stranke, naj bi se z delom nadaljevalo v ostalih banovinah.

Pri prečasnih organizatorjih pa prevladuje drugo mnenje, ki stremi za tem, da bi se takoj pričelo z organizacijo po vsej državi. Tudi tehnični in agitacijski pripomočki naj bi bili taki, da bi organizacija bila oživotvorjena čimprej po vsej državi.

Ti krogi nadalje mislijo, da bi morala tudi Združena opozicija čimprej obnoviti svoje organizacijsko delo, ki bi bilo v eni ali drugi obliki mogoče tudi še pred uvedbo novih političnih zakonov.

Medtem so pristaši vladne večine pridno na delu, da svoje volilce informirajo o novem političnem položaju. Obenem pa proučujejo tudi krajevnice prilike za organizacijo nove politične tvorbe. Ker je predsednik vlade v tujini, vlada nima rednih sej. Poleg tega je več ministrov izven prestolice.

Na konferenci poslancev, bivših demokratov, ki jo je vodil minister Stošević, je 13 poslancev sklenilo, da vstopijo v JRZ. Ker se konference niso mogli udeležiti vsi poslanci tako zvanega desnega krila bivše demokratske stranke, so na seji sklenili, da bodo za 7. september sklicali ponovni sestanek. Ministra Stoševića so pooblastili, da skliče za ta dan vse poslance.

Romunski tour

BUKAREŠTA, 3. sept. Rador poroča: Včeraj so dirkali na progi Pluj-Toplica, dolgi 166 km. Prvi je prispel Romun Mormoceva v času 7.17, sledil mu je Poljak Pijetrovski s 7.17.10, nato Romun Napcu s 7.19.40, Poljak Danijel s 7.20.10. Splošna ocena: 1) Mormoceva 40.04.55, 2) Danijel 40.31.46, 3) Toze, 40.38.50.

Predsednik vlade v Parizu

Važni razgovori z Lavalom

MA odločno proti Habsburgovcem v Avstriji — Podonavski pakt — da, ali tudi jamstva — Jugoslavija za tesno sodelovanje vseh na Balkanu

Pariz, 3. septembra. AA. Danes ob 11.15 je predsednik jugoslovanske vlade g. dr. Milan Stojadinović položil venec na grob francoskega neznanega junaka pod Slavolokom v Parizu.

Tej svečanosti so prisostvovali jugoslovanski poslanik v Parizu g. dr. Božidar Purrić z osebojem poslanstva, kapetan g. Pavlović, v zastopstvu vojaškega odposlanstva, člani jugoslovanske vojaške misije v Franciji, jugoslovanski novinarji in člani jugoslovanske kolonije ter velika množica. Poveljnika Pariza je zastopal general Ganois.

Ministrski predsednik g. dr. Stojadinović je osebo položil venec iz svežih rož in govoril z jugoslovanskim narodnim trakom in z napisom: Francoskemu neznanemu junaku!

Po položitvi venca se je g. dr. Stojadinović vpisal v zlato knjigo, ki jo hranijo pod Slavolokom. V knjigo so se vpisali takisto jugoslovanski poslanik v Parizu g. dr. Purrić in šefa dr. Stojadinovićevega kabineta gg. Protić in Gasić. Časti je izkazal oddelek republikanske garde, ki je tvorila špalir okrog groba Neznane junaka.

Pariz, 3. septembra. AA. Včerajšnja dva dolga razgovora dopoldne in popoldne med predsednikom jugoslovanske vlade dr. Milanom Stojadinovićem in predsednikom francoske vlade Pierrom Lavalom sta izpala vsa vprašanja, ki se tičejo obeh držav. Že dolgost teh razgovorov je dokaz, da so bili izčrpnji. Pripomniti je treba, da sta pri

snočni večerji oba ministrska predsednika imela priliko še enkrat pred Lavolom odhodom v Zenevo in po njegovem sestanku z Edenom včeraj popoldne izmenjati misli. Tako je Laval mogel odgovoriti z vsemi potrebnimi informacijami o zadržanju Jugoslavije do velikih problemov mednarodne politike, ki so zdaj na dnevnem redu. Ko je tako popolnoma izčrpal predmet razgovorov s predsednikom Stojadinovićem, je Laval mogel pretekle noč zapustiti Pariz, da bo že danes v Zenevi, kamor je še pred njim odpotoval Eden, tako da se bo predsednik francoske vlade mogel že danes udeležiti pripravljanih razgovorov, kjer bo igral eno izmed najpomembnejših vlog. Ustreči Italiji, ne užaliti Anglije, ne uničiti DN — to so zahteve, ki se že na prvi pogled zde zelo protislovne, vsekakor pa kažejo, da bo vloga predsednika Lavalova v takšnem položaju izredno težka. Toda ne more biti dvoma, da je odličan francoski državnik taki vlogi kos.

Na kosilu pri predsedniku Lebrunu

Pariz, 3. septembra. AA. Ga. in g. Lebrun, predsednik francoske republike sta danes ob 13. priredila kosilo v čast predsednika jugoslovanske vlade g. dr. Milana Stojadinovića. Radi današnjega pogreba belgijske kraljice, se je vršilo kosilo v intimnem krogu.

Zanimivi odmevi franc. tiska

Pariz, 3. septembra. Današnji pariški jutranjki so polni komentarjev o včerajšnjih francosko — jugoslovanskih konferencah v Parizu. Listi naglašajo, da so bili včerajšnji razgovori posvečeni predvsem srednji Evropi in vprašanjem, ki so v zvezi z zasedanjem sveta Društvo narodov. Pri tej priliki podčrtujejo listi odločno stališče Male antante proti obnovi Habsburgovcev v Avstriji. Mnenja so, da je treba to obnovo dokončno odkloniti.

Glede ženevskih vprašanj listi poudarjajo, da želi Jugoslavija z vsa Malo antanto prav tako kakor Francija, ohraniti Društvo narodov tudi v sedanjih motnih časih.

Največji pariški list »Petit Parisien«, ki ima odlično poročevalsko službo, piše v svojem komentarju o včerajšnjih sestankih dr. Stojadinovića z Lavalom med drugim:

Pred svojim odhodom v Zenevo je imel včeraj Pierre Laval dva važna sestanka. Najprvo se je sestal z dr. Stojadinovićem, predsednikom jugoslovanske vlade, drugi sestanek pa je imel z angleškim ministrom za Društvo narodov Edenom. Razgovori z dr. Stojadinovićem so se vršili dopoldne in popoldne. Šef jugoslovanske vlade mu je pojasnil politiko nove beograjske vlade na zunanjem področju in sklepe blejske konference. Predsednik jugoslovanske vlade je hkratu predsednik stalnega sveta Male antante. V tem dvojnem svojstvu je dr. Stojadinović bil še posebno poklican, da pojasni stališče naših zaveznic in srednje in vzhodne Evrope o sodobnih glavnih vprašanjih. Pierre Laval je sprejel šefa jugoslovanske vlade s toplo prisrčnostjo in globokim spoštovanjem. Stvar Jugoslavije je tudi naša stvar. To je dobro znano tako Parizu, kakor Beogradu. Nazore Male antante o srednji Evropi, zlasti o načrtu podunavskega pakta so te dni opredelili z blejskim komuniquejem. Dr. Stojadinović je te misli pojasnil šefu francoske vlade še bolj podrobno in zaupno. Odkar je pozornost kabineta osredotočena na italijansko-ahesinski spor, je podonavski pakt stopil nekoliko v ozadje. To pa tudi zaradi tega, ker hočejo nekatere države, ki se mu hočejo priključiti, med njimi Italija, še pred svojim velikim afriškim podvigom, še jasneje proučiti mednarodni položaj. Naši jugoslovanski prijatelji se med drugim boje, da bi v primeru nemškega poizkusa proti Avstriji po odhodu Italije v drugo smer vse breme borbe za avstrijsko neodvisnost, padlo na ramena Male antante. Ti oziroma se ne pospešujejo podunavskega pakta. Težko je verjeti v večji sporazum v tem smislu, dokler bo ahesinska zadeva na dnevnem redu. Morda bo mogoče v Zenevi, če bodo tamkaj razčistili splošni položaj, popraviti izgubljene čase. Za zdaj je treba priznati, da je upanje majhno.

Zanimiv je komentar desničarskega glasila »Echo de Paris«, ki piše posebno o vprašanju Društva narodov. Dr. Stojadinović, pravi list, je obvestil Lavalova o sklepu stalnega sveta Male antante, naj njegov zastopnik dr. Beneš prilagodi svoje držanje stališču francoskega delegata. Vladi v Beogradu, Bukarešti in Pragi razumeje težkoče pariške vlade v vprašanju, ki loči rimski kabinet od londonske vlade. Prav tako razumeje Francijo, da ne bi hotela izbrati med Anglijo in Italijo. Prav tako žele prepričati razpust Društva narodov, kar bi bila posledica izstopa Italije, če bi člani Društva narodov vztrajali pri kruti izvedbi pakta. Te države bodo torej šle z nami. Če pa bi bilo vendarle izbrati med Društvom narodov in Anglijo na eni strani in Italijo na drugi strani, pojdejo vsekakor z Zenevo in Londonom.

Levičarski »Oeuvre« poklanja posebno pozornost bahsburskemu vprašanju in podunavskemu paktu in naglašja v posebnem

članku, da je dr. Stojadinović, ki ga list imenuje navdušenega demokrata, kot predsednik Male antante, pojasnil stališče skupine držav o tem paktu. List smatra, da je dr. Stojadinović najbrž opozoril Lavalova na zablodo tistih, ki mislijo, da bi obnova Habsburgovcev v Avstriji pomenila jamstvo proti Anschlussu. Po mnenju lista smatra Mala antanta, da bi obnova Habsburgovcev povzročila hude notranje neredne v Avstriji in s tem pospešila Anschluss.

O podunavskem paktu piše list, da sedanjí njegov načrt nima določbe o skupni pomoči, to se pravi, da nima nobene stvarne in jasne določbe o podobni obvezi. Ta pakt bi bilo mogoče skleniti samo, če bi velike države in Avstrija ter Maržarska izpolnile gotove pogoje.

List dvomi v bodočnost predloženega načrta podunavskega pakta. Svoja izvajanja končuje z besedami: Pri vsem tem pa je izrednega pomena, da je dr. Stojadinović prinesel v Pariz poleg možnosti v mirno organizacijo Evrope tudi svoje čvrsto prepričanje in voljo za sodelovanje na Balkanu v hipu, ko Italija želi izpremeniti svoje dosežanje stališče.

O teh vprašanjih piše »Figaro«: Znano je, da so Jugoslavija, Rumunija in Češko-slovaška odločno proti obnovi Habsburgovcev. Pripravljeni pa so podpisati podunavski pakt o neodvisnosti Avstrije pod pogojem, da to jamstvo ne bo samo teoretično, marveč, da se velike države odkrito obvežejo nuditi svojo pomoč Mali antanti za primer nemškega napada.

Sprememba pravilnika o ureditvi prometa z devizami

Beograd, 3. septembra. AA. Na podlagi čl. 9 pogodbe med državo in Narodno banko za izvršitev zakona o denarju kraljevine Jugoslavije ob 11. maja 1931 in na predlog Narodne banke, je finančni minister izdal tale odlok: 1. da se čl. 7 pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami izpremeni in glasi: vsak izvoznik je dolžan takoj po plačilu vrednosti izvoženega blaga ponuditi Narodni banki preko pooblaščenega denarnega zavoda v odkup 50% deviz od celotnega zneska, dobljenega za izvoženo blago, ostanek pa isti dan prodati na borzi preko istega denarnega zavoda, razen v primeri, kadar se blago izvozi v države, s katerimi je s posebnimi dogovori in odloki odredeno poravnanje na drug način. Denarni zavod, preko katerega se vrši gori omenjena ponudba in prodaja, je dolžan po izvršeni prodaji ostanke izvoznikovih deviz na borzi pisмено obvestiti Narodno banko, na katero se nanaša ta prodaja. V primeru, kjer da izvoznik pooblaščenim denarnim zavodom devize na razpolago neposredno iz inozemstva, so dolžni ti zavodi sami ravnanje s temi devizami v celoti na način, kakor je gori naveden; 2. da se v členu 14 gori omenjenega pravilnika črta beseda »izvzemši primere iz odstavka 2, čl. 7, pravilnika«.

Iz oddelka državnega računovodstva finančnega ministrstva.

Poseben vlak v Beograd

Beograd, 3. septembra. AA. Da omogoči čim večji obisk mednarodne tekme Češko-slovaška-Jugoslavija, ki bo 6. septembra v Beogradu, je železniška uprava dovolila poseben vlak iz Zagreba v Beograd. Iz Zagreba pojde vlak ob 0.40 in prispe v Beograd ob 8.20. Iz Beograda se bo vlak vrnil v Zagreb ob 22.55 istega dne. Vožnja sem in tja bo stala 86 Din.

Resolucija manjšinskega kongresa

ZENEVA, 3. sept. ss. Po snočni seji kongresa narodnih manjšin, so soglasno sprejeli resolucijo, ki ugotavlja, da podjarmljenje narodnih manjšin v nekih državah še vedno traja in da je to dejstvo resna nevarnost za DN, ker se premalo energično zavzema za pravice manjšin.

Kongres zahteva zaradi tega, naj se da narodnim manjšinam resnična zaščita pravic in naj se zlasti lojalno izvedejo mirovne pogodbe, v kolikor se nanašajo na narodne manjšine.

Spremembe v upravnem odboru Drž. hipotekarne banke

Beograd, 3. septembra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. je z ukazom kr. namestništva na predlog g. finančnega ministra razrešen dolžnost člana upravnega odbora Državne hipotekarne banke g. Adolf Ribnikar.

Beograd, 3. sept. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. je z ukazom kr. namestništva na predlog g. finančnega ministra postavljen za člana upravnega odbora Državne hipotekarne banke g. Stjepan Barić, minister v p.

Premestitve

Beograd, 3. sept. b. Premešeni so pri Direkciji drž. železnice v Ljubljani za viš. kontrolorja 6. skup. postaja Ptuj Janez Kerža, kontrolor iste skupine, dosedaj na postaji Kamnik, kontrolor 7. skupine v Kamniku Peter Magajna, kontrolor iste skupine na postaji Store, kontrolor 7. skup. postaja Maribor gl. kol. Ferdinand Ilgo, kontrolor iste skupine na postaji Ptuj; pri Direkciji drž. žel. v Sarajevu je premeščen viš. inspektor 5. skup. prometno komercialnega oddelka s sedežem v Doboju Ivan Čop, inspektor iste skupine pri Direkciji drž. žel. v Beogradu.

Namestitve

Beograd, 3. sept. b. Z uredbo ministra za šume in rude je postavljen za šumarskega pristava 8. skupine v Kranjski gori g. inž. Balabajev Leonid.

Službene novine

Beograd, 3. sept. b. Službene novine prinašajo uredbo o spremembi pravilnika o obveznem zavarovanju prevoznih podjetij in uredbo, s katero se uravnava obošajni lovskih zakupov.

Senatorska zaprisega ministra dr. Korošca

Beograd, 3. sept. b. Minister notranjih del g. dr. Anton Korošec, ki je bil nedavno imenovan za senatorja, je danes dopolne prisegel pred predsednikom senata dr. Ljubomiro Tomasićem.

Zadušnica za kraljico Astrido

Beograd, 3. sept. b. V Beogradu je bila danes dopolne službo božja za tragično preminulo belgijsko kraljico Astrido v cerkvi Kristusa Kralja v Krunski ulici. Te službe božje, ki jo je opravil beograjski nadškof dr. Rafael Rodić, so prisostvovali kraljevi namestnik g. Ivo Perović, minister notranjih del, namestnik predsednika vlade in zunanjeja ministra g. doktor Anton Korošec, minister vojske in mornarice armijski general Peter Živković, minister za trgovino in industrijo g. Milan Vrbanić, minister financ Dušan Letica, minister za šume in rudnike Djuro Janković, minister za kmetijstvo g. Svetozar Stanković, minister za telesno vzgojo in zastopnik ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. Mirko Komnenović, minister za pravosodje dr. Miškulin, minister brez listnice Branko Kaludjerić ter minister brez listnice dr. Miha Krek. Poleg drugih so prisostvovali tri spominski službi božji tudi predsednik Narodne skupštine Stevan Cirić, podpredsednik senata g. Uroš Krulj, župan beograjske občine g. Vlada Ilić ter diplomatski zastopniki.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj — 60 letnik

Univ. prof. dr. Milan Škerlj je bil rojen dne 4. septembra 1875 v Ljubljani kot najstarejši sin sodnika Ivana Škerlja iz Vrhopolja pri Vipavi. Absolviral je gimnazijo v Novem mestu in študiral pravo na Dunaju ter eno leto kot drž. stipendist v Leipzigu. Leta 1903. se je poročil z gospodično Pijo Srebetovo, najmlajšo hčerjo odvetnika iz Brežice. Služboval je v začetku v Novem mestu, Mokronogu, v Gradcu ter nato petnajst let na Dunaju v pravosodnem ministrstvu. Med vojno je bil nadporočnik avditor v Dalmaciji. Mirnemu in objektivnemu možu se je pri tem posrečilo rešiti življenje marsikateremu tistih naših rojakov, ki so bili obdolženi veleizdaje ali špijonaze. Po prevratu se je prijavil na službo deželni vladi v Ljubljani in bil nekaj časa poverjenik za pravosodje. Leta 1920. je pričel predavati na univerzi v Ljubljani, kjer je postal leta 1924. redni profesor za menično in čekovno pravo. Zelo važno je tudi njegovo zakonodajno delo. Od prevrata dalje je deloval v mnogih zakonodajnih komisijah, zlasti pri gospodarskih zakonih in je bil od početka tega odbora član višjega zakonodajnega sveta kraljevine Jugoslavije.

Zelo obširno je njegovo znanstveno delo. Redno sodeluje pri »Pravniku«, »Arhivu« (Beograd), »Zeitschrift für Ostrecht« in v drugih revijah. Napisal je več knjig, l. 1906 o akejski družbi in v Ljubljani »Menično pravo«, skupno s kolegom univ. prof. Krekom pa knjigo o avstrijskem civilnem pravu v naši kraljevini.

Profesor Milan Škerlj je znan po svojem enciklopedičnem znanju. Posebej se zanima za zemljepis, v katerem je pravi strokovnjak. Veljaven je v Geografskem društvu in naravoslovnem odseku Muzejskega društva. Zdrav in čil, navdušen pešec in plavalec, praznuje šestdesetnico v krogu srečne družine. Ob 60 letnici mu tudi mi iskreno čestitamo!

Vesti iz Italije

Zaključek vojaških vaj

Velike vojaške vaje na Tirolskem, v Furlaniji, Samniju in ostalih predelih Italije so bile z zadnjim dnem avgusta zaključene. Na Tirolskem se je ob sklepu zbrala ogromna množica 100.000 mož vojaštva vseh vrst orožja nad Tridentom v dolini Ronzone in defilirala pred Nj. Vel. kraljem in Mussolinijem. Ob tej priliki je Mussolini nagovoril zbrano vojaštvo s pomembnimi besedami. Nebo je bilo jasno, vojaštvo je stalo pod orožjem nepremično kakor kip. Govor so prenašali zvočniki.

Tovariši častniki, podčastniki, korporali, vojak in črne srajce.

Njegovo veličanstvo kralj mi je naročil, da vam izrazim Njegovo veliko zadovoljnost za vaše fizične napore, disciplino in vse vedenje, ki ste ga pokazali. Najvišji pohvali, ki smete biti nanjo ponosni, želim kot minister oborožene sile pridružiti tudi svojo. V to pohvalo hočem vključiti tudi divizije, ki so manevrirale v Furlaniji, v Lombardiji, v Samniju in v drugih pokrajinah Italije.

S to veliko parado se zaključujejo velike vojaške vaje leta XIII. Ko bi bili časi drugi, bi po sklepu vojaških vaj sledil odpust; tega letos ne bo.

Tekom septembra bo v vaše vrste vpoklicanih drugih 200.000 mož, da zvišamo efektivne vojske na nivo enega milijona mož.

Svet naj izve še enkrat, da dokler se bo na absurden in izvalen način govorilo o sankcijah, se mi ne bomo odpovedali niti enemu samemu vojaku, enemu samemu mornarju, enemu samemu letalcu, temveč bomo vso oboroženo silo Naroda povišali na čim večjo višino.

Tovariši, častniki, podčastniki, korporali, vojak in črne srajce! Pozdrav kralju!

Preizkušnje, ki ste jih pokazali v teh dneh, posebno pa zelo visoka morala, ki vas odussevlja, mi dajajo zagotovilo, da če vas jutri Domovina pozove, da izvršite težje dolžnosti, boste to storili z navdušenjem, pogumom in vso odločenostjo do konca.

Tovariši častniki, podčastniki, korporali, vojak in črne srajce! Pozdrav kralju!

Nadškof Margotti odpotuje v sv. deželo

Goriški nadškof mans. Karel Margotti javlja v svojem nadškofijskem listu, da poroma v tem mesecu v Sveto deželo. Odsoten bo iz svoje nadškofije od 16. septembra do konca oktobra. Nadomestoval ga bo njegov generalni provikar mons. Angelo dell'Acqua, bivši sekretar apostolskih delegacij na Turškem in Grškem. Zato odpadejo vse kanonične vizitacije, ki so bile napovedane za omenjeno dobo.

Tri nove župnije

Z nadškofijskim dekretom so ustanovljene v goriški nadškofiji tri nove župnije. V župnijo so povzdignjeni vikariat sv. Silvestra v Pevmi in srea Jezusovega v Vrtojbi ter sv. Roka v Nabrežini. Za župne upravitelje omenjenih župnij so postavljeni Josip Abram, odnosno Franc Močnik in Anton Grbec.

Preureditev trga Vittorio Veneto

Če greste v Trstu z južnega kolodvora skozi park v mesto, pridete kaj kmalu pred veliko pošto in trg pred njo — to je Piazza Vittorio Veneto. Tam je tudi finančna intendantca (ravateljstvo) in sploh je tu eno izmed središč velikega mestnega prometa, kjer se vedno zbira tudi mnogo tujcev. Mestna uprava je na to točko v zadnjem času obrnila svojo pozornost in ta trg nekoliko preuredila.

Zelo mnogo bo trg pridobil s tem, da bo tu zgrajeno po vzgledu drugih večjih pa tudi manjših mest — pri tem lahko mislimo na Ljubljano z njenim tromostjem — sodobno podzemeljsko stranišče z vsem potrebnim komfortom. Stalo bo na desni strani trga proti Via Milano in bo precej obsežno. S tem da v Trstu izginjajo stare, malo ukusne hišice ali kabineti in odprti urinarji starega mesta, Trst pridobiva v zdravstvenem in higijenskem pogledu. Zdaj se že veče ali manj povsod po mestu sodobna javna stranišča: na Borzurnem trgu, na trgu Svobode, na Goldinejevem trgu, v javnem parku, ob avtobusni postaji, na trgu Guido Neri in zdaj se gradi še eno na trgu Attilio Hortis. Nekdanja razlika med severnimi in južnimi mesti tu v Trstu polagoma izginja.

Studeno dobi elektriko

Svoji bližini s Postojno se ima Studeno zahvaliti, da je v teh dneh dobilo električno razsvetljavo. S svojo lepo cesto, novimi mostovi, otroškimi zavetiščem in sedaj še z električno lučjo postaja Studeno polagoma ena najlepših vasi v postojnski okolici.

Elektrika v Istri

Istrska električna družba je zgradila dve novi progi. Prva s 26.000 volti sega od Oprilja čez Buje v Izolo, vanjo je vključena tudi občina Umag. Druga je Osor—Rovinj z 10.000 volti. Proga Karolja—Osor je sedaj zvezana s progo Sv. Vičenat—Rovinj.

Naraščanje tržškega prebivalstva. V mesecu juliju je bilo v Trstu rojenih 321, umrlo pa je 231 oseb; v avgustu pa je bilo 316 rojstev in 217 smrti. Prirastek znaša torej v juliju 90, v avgustu pa 99 oseb.

Elektrika je ubila 10-letnega Viktorja Vižentina iz Opatjega sela, ki je na enak način kakor Babič v Kaštelirju splezal na drog električne napeljavne in pri tej priliki umrl, zadet od električnega toka visoke napetosti.

Duhovniška imenovanja. Za namestnika rektorja malega semenišča v Gorici je imenovan Anton Cesormia, kurat v Merniku pri Kožbani. Na mesto pok. mons. Leopolda Cigoj je imenovan za nadškofijskega vodjo Marijinih hčer v Gorici dr. Friderik Brumat. Za duhovnega pomočnika v Cerknem je imenovan Ivan Kretnič.

Z berlinskega lahkoatletskega tekmovanja petih narodov
Od leve na desno: Zmagovalec v teku čez zapreke Madjar Kovacs; Japonec Tanaka, mojster v skokih v daljino; Beccali, zmagovalec na 1500 m; Andersson, zmagovalec v metu diska in bivši svetovni mojster v tej panogi

Morilec gozdarja Krištofa obsojen

Po vseh indicijah so porotniki spoznali za morilca mladoletnega divjega lovca Aleša Moličnika

Danes sta se zagovarjala pred senatom petih sodnikov 19 let stari hlapec Aleš Moličnik iz Podveže in še ne 19 let stari posestnikov sin Alojz Robnik iz Podvolovjeka.

Moličnika je državno tožilstvo obtožilo, da je dne 5. maja v jutro ob pol štirih v Kokelešah, to je kraj v marjigraskem školovskem revirju z lovsko puško ustrelil nečaka ljubljanskega knezoškofa, zapriseženega lovskega čuvaja in gozdarja Emila Krištofa.

Moličnik in Robnik sta skupno hotela odnesti v tujem revirju ustreljenega divjega petelina, česar pa nista storila, ker sta bila pregnana.

Štirje usodni streli

Obtožnica pravi, da je šel Krištof s svojim praktikantom Bogomirom Supinom 4. maja zvečer iz Luč v lovišče Podveža-Planica, da bi ustrelila petelina. Na Planici sta v koči prenočila in že ob treh v jutro sta šla na Kokeleše. Dočim se je Krištof približeval petelinu, je Supin brez puške čakal v ozadju. Kar nenadoma pa je Supin v prvem svitu začel višje nad seboj dva strela, ki sta počila zapored. Takoj nato je bilo slišati zategli poziv »Stoj!« To je bil Krištofov glas. Na ta klic so se razlegli štirje streli drug za drugim tako na goso, da je bilo v planini čuti samo en odmev. Supin si je mislil, da se je Krištof znašel z divjimi lovci. Planil je z nožem in palico v smer odmevov. Ko je prišel do neke reja, ki je bila skoro brez drevja je zapazil na tleh Krištofa. Ležal je z glavo po strmini navzdol.

Krištof že mrtev

Hitro mu je odpel obleko in opazil, da mu bruhaja iz prs kri. Dognal je, da je že mrtev. Ves zmeden mu je vzel uro, denar, štiri patrone in puško, ki je bila preklopljena in pripravljena za nabijanje. Dve prazni stročnici sta bili v ceveh. Supin je puško zopet nabasal in pogledal nekoliko za divjimi lovci, kje bi bili, ter je nato tekel bliže k sosedom Planinškovim po pomoč. Klical je in klical, ker se pa nikdo ni oglasil, je izpalil tri strele v zemljo. Šele sedaj so se oglasili ljudje, ki jim je zaklical, da je Krištof ustreljen. Oni tam so takoj obljubili pomoč.

Moški glas izza skale

Ko se je vrnil h Krištofu je na svoje zaprepaščenje začel izza neke skale moški glas, ki je spraveval, »dali že skoro pridejo.« Zbal se je novega napada ter ostal kar pri trupu. Čez kakih deset minut pa so se že oglašali Planinškovi katerim se je on odzival, da bi ga v gozdu našli. Tu pa se je zopet oglašil oni neznavec: »Li pridejo oni gor ali pojdeva midva dol?« Tako je čakal še kakih dvajset minut, potem pa je stekel proti bližajočim se klicem ter je zadel ob Ferdinanda Zavrtanika in Albina Kladnika. Nato so pa vsi trije blizu nahrbtnikov, ki sta jih bila Krištof in Supin prej odložila, zapazili neznanca, kako se je spustil v zaklon in se pripravi na »gotovo«.

Ugotovitev obdukije

Tako veli obtožnica po Supinovem pripovedovanju, ki pa ni zanesljivo, ker ne ve, koliko strelov je bilo čuti. Komisija sreskega sodišča v Gornjem gradu je že 6. maja bila na licu mesta in je našla Krištofa še v prvotni legi. Kakih pet metrov nad njim je mrtev ležal petelin, še kakih pet metrov dalje pa stoji decimeter debela smreka, ki je bila poldrug meter nad zemljo prestreljena, a daljnih deset metrov druga močnejša s prestrelom pol metra nad zemljo. Komisija je dognala, da je po smeri strele strelcel samo Krištof. Dva strela torej in dve prazni stročnici ob mrtvem strelcu. Obdukcijska je dognala, da je bila rana od strele za Krištofa smrtna.

Obtoženca sta bila na divjem lovu

Oba obtoženca priznavata, da sta bila tisti čas na divjem lovu. Zalezovala sta petelina. Zasedli so ju in pozvali, naj obstaneta. Pa sta zbežala. Moličnik opisuje soglasno z Robnikom kako je bilo. Dogovorila sta se, da gresta 5. maja nad petelina. Ob dveh sta že krenila na planino, na Kokelešah pa sta bila ob treh. Petelina sta hotela oba isti čas napasti s šibrami. Petelin se je oglašil, ona dva pa iz dalje petdeset metrov po njem! Petelin je omahnil in še nekoliko zaplaval, potem se je pa zvalil pod neko smreko.

Ko sta stekla navzdol, da bi ga pobrala, ju je presenetil klic: »Stoj!« Prestrašena sta se obrnila in zbežala poševno navzgor. Klicarja nista spoznala in sploh nista vedela, kdo bi bil. Nenadno pa sta padla za njima dva strela. En strel je pogodil Robnika v levi laket ter ga malo oplazil, drugi pa šel v noč. Nato se je Moličnik »postavil v branc in je izpalil kroglo. Potem je bilo vse tiho. Robnik vse to z malo izpremembo potrjuje.

Glavna priča inž. žumer

Marjigraski revir je menda sploh poln divjih lovev. Vsaj Krištof je imel mnogo posla z njimi, ali ni baje nikoli rabil orožja. Glavna priča inž. Alojz Žumer, ki je bil Krištofov šef, opisuje razmere v revirju in pravi, da Krištof za bežečimi nikoli ni streljal.

Krištof za bežečimi nikoli ni streljal

Tudi Supin pravi, da ga je Krištof učil, da se za bežečimi ne strelja. Iz tega sledi, da je stre-

V prepiru je ubila svojo mater

Grozen zločin v Zapotoku zaradi nasprotstva med materjo in hčerjo glede poroke

Zapotok pri Igu, 3. septembra.

V Zapotoku pod Kureščkom je prišlo v soboto zvečer do obžalovanja vrednega uboja, kakor se pogosto dogajajo po naših vaseh. Zastavna 19-letna Malči Vode je v prepiru ubila svojo mater, posestnico pri »Miškovihi«.

Malči se je že dalje časa poznala z nekim kmetjskim fantom iz okolice in se je nameravala z njim to nedeljo poročiti. Bila sta tudi že večkrat oklicana, vendar pa je mati poroki nasprotovala, ker je bil fant reven in mu je morala mati za bališ pripraviti celo obleko in dati tudi nekaj denarja. Dan pred poroko, v soboto, pa je fant ves dan poplaval po gostilnah in zapravljal denar. Ko je mati zvedela, kaj počneja njen bodoči zet, je hčeri prepovedala, da se z njim poroči, češ, da mu ne bo izročila posestva. Zaradi tega se je med materjo in hčerjo vnel hud prepri, v katerem je hči pograbil za bližnje poleno in udarila z njim mater večkrat tako močno pre-

ko čela, da je materi počila lobanja in je padla v nezavest. Ko so prišli drugo jutro orožniki, je bila mati še živa, vendar je bila pomoč zaman in je mati še istega dne izdihnila.

Malči so orožniki aretirali in jo zaslilišali, med zasliševanjem pa jim je pobežnila in so jo našli šele drugi dan skrito v bližnjem kozolcu. Pri ponovnem zaslišanju je dejanje priznala. V ponedeljek so izanski orožnik obvestili državno tožilstvo, ki je določilo sodno komisijo. Ta je popoldne pod vodstvom preiskovalnega sodnika g. Vlad. Valuščka z zdravnikoma dr. Suharjem in dr. Candrom odpotovala v Zapotok in izvršila lokalni ogled ter sodno obdukcijo ubite posestnice.

Vodetova je ležala vsa v krvi počez na postelji z razbito glavo in je zdravnik ugotovil, da je Vodetova dobila sedem udarcev po levi strani čela. Namesto pred duhovnika, bo prišla mlada, komaj 19 letna Malči pred ljubljanske sodnike.

Vlom v pošto blagajno na Igu

Ljubljana, 3. septembra.

V noči od sobote na nedeljo so drzni vlomilci vlomili na Igu v tamkajšnji poštni urad, ki je nameščen v nekdanjem Sokolskem domu. Upali so, da jim bo padel v roke velik plen, kajti prav to noč je bilo navadno, da je bilo v noči na 1. septembra, v blagajni precej denarja, ki je bil določen za mesečne plače. Poštna uradnica Rihteršičeva je pred dnevi odšla na daljši dopust in jo je za ta čas nadomestovala nova poštarica, ki je tokrat slučajno izplačala mesečne plače že zadnjega avgusta in ne, kakor je bilo običajno, prvega v mesecu. Vsega skupaj je izplačala 40.000 dinarjev, tako da je v blagajni ostalo le 1400 Din, katere so vlomilci pobrali. Vlom so izvršili tako, da so z žrdjo, ki so si jo »izposodili« pri sosedu, odrgali okenske križe in nato s svinjsko nogo vlomili v blagajno. Razrezali so tudi poštno vrečo in strgali priporočena pisma. V nedeljo zjutraj je prišla poštarica v poštni urad in opazila, da je vse razmetano. Obvestila je izanske orožnike, ti pa so o vladu sporočili ljubljanski policiji, ki je na kraj vloga poslala daktiloskopa g. Podobnika. Ker ni bilo opaziti nikakih prstnih odtiskov, se sklepa, da so bili vlomilci zelo previdni in se zavarovali z gumijastimi rokavicami; zato bo zelo težko najti za njimi pravo sled.

Državna razredna loterija

Cena srečkam ni povečana, dasiravno je dobiček po novem naštiru dvakrat večji. Zato za novo 31. kolo vsi kupujte — naročite srečke in sicer iz znane slovenske kolekture

Milana Lavriča, Beograd

Poštni predal 450

Prodajalnica: Poenkareova ulica št. 25.
Telefon 24-815

Kolektura je v kratkem času izplačala več premij in mnogo večjih dobitkov ter posluje na splošno zadovoljstvo svojih cenjenih odjemalcev.

Zrebanje I. razreda začne 9. oktobra t. l.

Novo mesto

Nova šola na Malem Slatniku. V nedeljo so otvorili in blagoslovili novo šolo na Malem Slatniku pri Novem mestu. Vse goste je pozdravil predsednik šolskega odbora g. Kren. Zastopnik bana, nadzornik Škulj, se je zahvalil in očrtal pomen in poslanstvo nove šole. Šolski nadzornik Bizjak je govoril o zgodovini šole ter nato izročil šolskemu upravitelju g. Kalanu dečko, ki bo šolo obiskovala. Doslej so morali ti otroci hoditi tudi do 8 km daleč do šmihelske šole. Blagoslovil jo je župnik Turk.

Dnevni dogodki

× **Nacionalna ura.** Siniša Kodrič, književnik, predava ob 19.30 o temi: »O umetniški vrednosti Gorskega Venca, psihološka studija.« Prenos iz Beograda.

× **Premestitve.** Premeščeni so pri direkciji državnih železnic v Ljubljani: za višjega kontrolorja 6. skupine postaje Ptuj Janez Keržar, kontrolor iste skupine post. Kamnik; za kontrolorja 7. skupine postaje Kamnik Peter Magajna, kontrolor iste skupine postaje Štore; za kontrolorja 7. skupine postaje Maribor gl. kol. Ferdinand Ilgo, kontrolor iste skupine postaje Ptuj.

× **Spominski žeblički Jadranske Straže.** Zbirka spominskih žebličkov Jadranske Straže je dosegla častno število. Dobrotniki širom države so podprli s svojimi denarnimi naklonili mladinski socialni sklad JS, ki se upravlja izključno tukaj za slovensko mladino, potrebno sonca in morja. Letos je letovalo s pomočjo tega sklada 200 otrok, za katere so zdravniki ugotovili, da so res nujno potrebni morskoga zraka in kopanja. Zaradi obširnega kongresnega programa in ker so številni darovalci itak pooblastili oblastni odbor JS, naj v njihovem imenu opravi zabijanje žebličev, kajti sam ta akt bi zahteval pol dneva časa, se je moral odbor odločiti, da opusti slovesno zabijanje žebličev ob razvitu svoje zastave dne 6. septembra t. l. in da ob primerni zimski prireditvi opravi to svečanost, h kateri bo povabil vse dobrotnike in kjer bo objavil tudi njihova imena.

× **Kdor potuje** od 5. do 16. septembra v Ljubljano, se more peljati za polovično vozino, če svoje potovanje veže z obiskom jesenskega velesoja v Ljubljani, ki bo od 5. do 16. septembra t. l. Pri nakupu vozne karte naj zahteva na postajni blagajni posebno železniško izkaznico, ki stane 5 Din. Če obišče potem velesojem, mu vozna karta velja za brezplačen povratek.

× **Naš mali človek** si more izboljšati svoj težak položaj v veliki meri z rezo angorskih kuncev. Trije kuncji te pasme dajo letno okrog 1 kg prvovrstne angorske volne v vrednosti 250 Din, ki se z lahkoto vnovči s pomočjo društva rejcev angorskih kuncev v Kočevju in uredništva lista »Rejec malih živali«. O dobičkanosti teh kuncev se bo vsako mogoče prepričati na letošnjem jesenskem velesojem od 5. do 16. septembra na razstavi izdelkov iz volne angorskih kuncev.

× **Konkurz za vstop** v Stručno podoficirsko šolo mornarice v Šibeniku je podaljšan in se prošnje morejo vlagati do 19. septembra 1935. Prosilci iz Ljubljane dobe pojasnila v mestnem vojaškem uradu.

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA

Sreda, 4. septembra. Katoličani: Roza Mansuet. Pravoslavni: 22. avgusta, Agatanih, m.

DEŽURNE LEKARNE

Leustek, Resljeva cesta 1; Bahovec, Kongresni trg 12; Komotar, Vič-Glince, Tržaška cesta 12.

— 0 —

* **Proslava kraljevskega rojstnega dne.** V petek 6. septembra obhajamo rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. kot državni praznik. — V proslavo tega praznika bo ta dan ob 9. uri darovana v tukajšnji stolnici sv. Nikolaja slovesna pontifikalna maša, po kateri bodo zapeli zahvalno pesem Te Deum s pripadajočo molitvijo za kralja. — V pravoslavni kapeli bo svečena služba božja ob pol 8. uri, v evangelijski cerkvi pa ob 10. uri.

* **Trgovine** v srezu ljubljanske okolice morajo biti v petek 6. t. m. na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. ves dan zaprte. — Uprava Združenja trgovcev.

* **Zaradi pogreba belgijske kraljice Astride** vira na grajskem stolpu, kakor tudi na mestni hiši črna zastava, na poslopjih, kjer so državni uradi in pa na konzulatih so pa državne zastave spuščene na pol droga.

* **Vzela sta se Fanči Fakinova** in inž. Matko Gabršček, sin znanega javnega goriskega delavca. Čestitamo!

* **Emigrante in prijatelje** vabimo, da se vsi udeležijo slovesnosti »Jadranske Straže« v petek ob 10.30 na Kongresnem trgu in spreveda. Narodne noše iz Trsta, Gorice in Istre, pridite! Manifestirajmo za naše morje! — Organizatorno-propagandni odsek Zveze jugoslovanskih emigrantskih društev, Ljubljana.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI

Telefon 33-87

Galantne pustolovščine detektiva v filmu

Kraljica podzemlja

Clive Brook, George Raft in Helen Vinson

V dopolnilo Foxov zvočni tednik

Predstave v sredo in četrtek ob 7. in 9. uri.

Pride: **BITKA**

Novo!

Dancing Nebotičnik zopet odprt

Nastopajo svetovne plesalke

Eti Vera in Duo Kathleen-Cora

z različnimi plesnimi atrakcijami

Nova godba - duo Eti

Za časa velesoja razna presenečenja

Vstop prost

Odprto dnevno do 4

* **7 mesecev za vlom.** Franc Lekše, osemindvajsetletni delavec iz Zagreba in petindvajsetletni hotelski natakak Zagrebčan Josip Radošić sta bila včeraj obsojena vsak na 7 mesecev strogega zapora zaradi vloma, ki sta ga izvršila 2. avgusta v Rožni dolini. Vlomila sta pri g. Vinku Strohsacku ter mu odnesla nekaj zlatnine, več obleke, v vrednosti za 2000 Din. Že drugega dne pa so ju prijeli vevški orožniki, ko sta v Vevčah ponujala ukradeno zlatnino. Okradenec je dobil svoje predmete nazaj. Oba obtožena sta vlom skesano priznala, zagovarjala pa sta se, da sta bila lačna in potrebna.

* **Vpisovanje v šolo Glasbene Matice.** Danes je zadnji dan rednega vpisovanja v Matično glasbeno šolo. Priglasijo se sprejemajo od 9. do 12. in od 15. do 17. ure. Jutri v četrtek se morajo javiti vsi po redu, ki je nabit na deski GM, kjer dobite tudi vsa potrebna pojasnila.

* **Konservatorij sprejema** gojence še ves ta teden od 9. do 12. ure. Posebno se opozarja na novo vstopivše gojence, da se vpišejo te dni, ker so od 10. do 13. sprejemni izpiti.

* **Ljubljanskim v Hubadovi župi** včlanjenim moškim zborom. Pri proslavi rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. bomo tudi mi s pesmijo sodelovali. Vabimo vse pevce, da se v sredo 4. septembra ob 20. uri udeležite pevske vaje v telovadnici realke v Vegovi ulici. Arhivarji naj prinesejo seboj note Emil Adamič: »Molitev«, (Ti, ki si nas ustvaril), A. Hajdrih: »Jadransko morje« in »Hej, Slovani«. Uprava Hubadove župe JPS.

Maribor

Strašna smrt mladega obupanca

Maribor, 3. septembra.

Danes dopoldne je Studence pri Mariboru globoko pretresla vest o strašnem samomoru mladega obupanca. Pod popoldanski koroški vlak, ki odhaja iz Maribora ob 13.50, se je v studentskem gozdu vrgel komaj 20 letni brezposelni krojaški pomočnik Viljem Glazar, stanujoč v Studencih, Kratka ulica 8. Z doma je odšel takoj po kosilu in se napotil v studentski gozd, kjer je pričakal vlaka, ki si ga je izbral za prostovoljno smrt. Stroj mu je na licu mesta odtrgal desno roko in nogo, druge dele

trupla pa je vlak vlekel za seboj še kakih 50 m, dokler strojevodja ni ustavil vlaka. Na kraj dogodka so bili takoj poklicani studenski orožniki, ki so vzdrževali red, ker se je zbralo mnogo radovednežev. Truplo so nato prepeljali na studentsko pokopališče. Nesrečni Glazar je že nad dve leti boležal na tuberkulozi, proti domačim se je večkrat izrazil, da se bo usmrtil, če ne ozdravi, vendar njegovim govoricam niso pripisovali važnosti. Z nesrečnim mladeničem in njegovimi svojci sočustvuje vse prebivalstvo.

Mariborski javnosti!

Dne 6. t. m. praznuje Njegovo Veličanstvo naš ljubljani kralj Peter II. prvič kot kralj svoj rojstni dan.

Po vsej državi se bo ta dan najslovesneje proslavil. Tudi naš Maribor priredi na večer pred 5. t. m. slavnostno povorko z bakljado, na katero vabim vse kulturne in narodne organizacije in vso našo javnost. Zbirališče za povorko je na Trgu Svobode in v ulicah ob Jugoslovanskem trgu. Za razvrstitev bo izdan poseben načrt. Odhod povorke je točno ob pol 20. uri in gre po naslednjih ulicah: Maistrova, Kopitarjeva, Aleksandrova, Slovenska in Gosposka. Nato bo manifestacija na Glavnem trgu, ki bo zaključena z državno himno.

Vabim prebivalce mesta Maribora, da okrasijo hiše z zastavami, v ulicah pa, kjer gre povorka, tudi okna in izložbe. Predsednik mestne občine: Dr. Lipold, s. r.

Δ **Za spomenik blagopokojuemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju** v Mariboru so darovale naslednje šole: meščanska šola v Dolnji Lendavi 145 Din, krajevni šolski odbor v Krčevini pri Mariboru 50 Din, narodne šole v Moravcih 48 Din, v Motvarjevcih 48 Din, v Pečici 47 Din, v Koblju 46 Din, v Krupljinu 44 Din, v Mošancih 42 Din, pri Sv. Martinu pri Vurberku 40 Din, v Vratih pri Muti 34 Din, v St. Ilju pod Turjakom 33 Din, v Strukoveh 30 Din, pri Sv. Jožefu na Kozjaku 25 Din in pri Sv. Tomažu pri Ormožu 20 Din. Hvala in posnemajte!

Δ **Na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II.** bo v tukajšnji stolnici ob 8. uri zjutraj slovesna služba božja.

Δ **Trgovine** zaprte. Na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. bodo trgovine ves dan zaprte. Na to se opozarjajo trgovci in stranke.

Δ **Pravoslavna parohija** v Mariboru obvešča svoje parohijane, da bo dne 6. septembra t. l. na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. v pravoslavni kapeli v Melju ob 10. uri služba božja. Verniki se je naj polnoštevilno udeležijo!

Δ **Slovenec** se v eni zadnjih številk razburja, češ da je podružnica Narodno-strokovne zveze poverila postavitve spomenika tragično preminulemu Avgustu Kelnarju neki nemški mariborski trdkar. S tem v zvezi nam sporoča NSZ, da je poverila izgotovitve spomenika najnižjemu ponudniku, v kolikor pa je omenjena trdkar res nemški, bo imel »Slovenec« priliko sam dokazati pred sodiščem.

Δ **To ni značajno!** V soboto so gotovi krogi v Mariboru, ki so sprva živahno agitirali za udeležbo narodnega tabora na Poljani, pričeli širiti vest, da tabora ne bo, ker ga je oblast pre-

Novo!

Spominsko zvonjenje za padlimi vojniki V Črnem lesu v Nemčiji so prebivalci zgradili svojevrsten spomenik padlim vaščanom. Na dan smrti enega izmed padlih vojakov se oglasi spominski zvon.

Celje

■ **Spored proslave rojstnega dne Nj. Vel. kralja.** V četrtek ob sedmih zvečer bo zbor na Glaziji, a ob pol osmih odrine sprevod, v katerem bodo vsa celjska društva, po Gosposki ulici, Glavnem trgu, Zvezjavi ulici, Aleksandrovi ulici, Cankarjevi ulici, ulici Kralja Petra in Prešernovi ulici na Dečkov trg, kjer bo stik sprevoda. — Po sprevodu bo govor in med govorom kres na Starem gradu z raketami. — V povorki bodo železničarska godba, vojska, sokolstvo, razna druga društva in gasilstvo z baklami in lampijoni. — V petek ob osmih v jutru bo služba božja v župni, nato v pravoslavni in slednjič v evangelijski cerkvi. Okrog devetih bo pa pred magistratom vojska parada, a ob enajstih v Narodnem domu Sokolska akademija, pri kateri sodelujejo združeni peveci in mladinski zbor. Po akademiji bo primeren govor z alegorijo »Čuvamo Jugoslavijo« in petjem himne »Hej Slovani!«

■ **Razpisana je trafika** v ulici dr. Gregorja Žerjave (bivša Aleksandrova). Krajevni odbor združenja vojnih invalidov v Celju poziva člane, ki imajo po zakonu prednost, da se oglašijo v soboto, 7. t. m., v pisarni v Zdravstvenem domu.

■ **Smrt kosi.** V Komenskega ulici 10 je umrla na svojem domu 49 let stara šivilja Kristina Langeršek, v bolnici pa 93 let stari previtkar Gregor Bukovec iz Kaplje vasi. Naj počivata v miru! Žalujočim sožalje!

Ptuj

Praznovanje rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. bo letos v Ptujju posebno slovesno. Ob 9. uri bo na Tyrševem trgu slovesna služba božja, katero bo opravil tuk. prošt g. Greif. Pel bo pevski zbor Glasbene matice. Po službi božji pa bo slavnostna akademija z govori in recitacijami. Ob slabem vremenu pa se bo služba božja vršila v prostiškji cerkvi, akademija pa v gledališču. Trgovine bodo ves čas zaprte, lastnike hiš pa vabimo, da izobesijo zastave.

Na strelski tekmi v Podlehniku je dobil prvo nagrado Vico Rudolf, drugo Lončar Franc, tretjo Tušek Rudolf, četrto pa Končič Josip. Pri splošni tekmi, pri kateri je bilo nagrajenih 8 mest, pa je prejel prvo nagrado Doen Vinko.

Gasilske vaje. V nedeljo je priredila gasilska četa v Desincih pri Sv. Urbanu velike gasilske vaje, katerih se poleg domače gasilske čete udeležile tudi čete iz Ptujja, Biša, Gabernika in Sv. Lovrenca v Slov. gor. Vaje so izvajali na šolskem poslopju. Ker pa v bližini ni vode, so ptujski gasilci s svojo novo črpalko dovajali vodo približno 500 m visoko v hrib. Vaje je opazovalo mnogo občinstva. Vse čete so pokazale, da so v svoji stroki prav večje.

Dela na banovinskih cestah. Na banovinskih cestah v področju tuk. sreskega cestnega odbora gradijo ravnice za izlaganje gramoza, kar je zelo pametno, ker so kupi navoženega gramoza ovirali promet.

Napredovanje. V VIII. položajno skupino je napredoval g. Strašek Josip, ekonomski uradnik javne bolnišnice v Ptujju. Čestitamo!

Radio

Sreda, 4. septembra.

Ljubljana: 12.00 Z otočja zlatih sanj (ples), 12.45 vreme, poročila, 13.00 čas, obvestila, spored, 13.15 radijski orkester, 14.00 vreme, borza, 18.00 Dueti iz raznih oper, 18.40 pogovor s poslušalci, 19.00 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.30 Mamzelle Nitouche, radijska opereta, 21.50 koncert radijskega orkestra, 22.00 čas, vreme, poročila, spored, 22.15 za ples, prenos iz Nebotičnika.

Zagreb: 20.00 Koncertni večer, prenos iz Ljubljane, 22.00 poročila, vreme, in napoved programa, 22.15 plesna glasba, 23.15 konec oddaje.

Beograd: 20.00 prenos iz Ljubljane, 21.00 predavanje, 21.20 radijski orkester, 22.00 čas, poročila, 22.15 narodne pesmi.

Pristne narodne in perzijske preproge

Brez preproge ni udobnosti v stanovanju

Izum anilinskih barv je deloval kakor prokletstvo na lepoto preprog, ki so jih iz domače volne tkale preproste ženske po Istri, na Hrvaškem in v Dalmaciji, po Hercegovini, Bosni in Črni gori, zlasti pa po Srbiji, Makedoniji in Bolgariji za domačo porabo in tudi za okras bogatih plemiških domov in haremov turških paš. Tkale so jih z istimi barvami, kakor pregače in druge dele svoje noše, a barve so same pripravljale doma iz listja in korenin domačih rastlin, kakor iz orha in češmina, iz prsti in rud ter tudi iz pravega dragocenega indiga. Te barve niso bile nikdar kričeče, temveč mirne in globoke ter polne, da so tvorile najčudovitejšo harmonijo. In ta harmoničnost barv domačih preprog je ustvarjala ono toplo domačnost po jugoslovanskih domovih, kakršno ustvarja harmonija barv perzijskih in drugih orientalskih čilimov. Brez preproge si danes stanovanja sploh ne moremo več misliti, ker je stanovanje brez njih prazno in hladno ter pusto, skratka tako, da se v njem ne počutimo prijetno in doma.

Za ohranitev lepote starih narodnih izdelkov!

Kmetica je seveda takoj segla po že pripravljenih strupenih anilinskih barvah, ker so bile mnogo bolj žive in kričeče. Tako je lepota preprog propadla in sedaj kupujemo iz Srbije in Bosne tako divje pisano blago, da se mora človek bati delirija zaradi silnega nemira in izživljanja teh neharmoničnih barvnih orgij in ekscesov. Prijatelji narodnega blaga, umetniki in etnografi, učenjaki in tekstilni strokovnjaki so se z večino zamanj trudili ohraniti plemenito lepoto starih narodnih izdelkov. Uspelo je pa to edino splitskemu etnografskemu muzeju z ustanovitvijo banovinske poslovalnice za izdelovanje preprog in narodnih vzorin. Prav poučno zbirko je poslovalnica poslala na velesejmsko razstavo »Naš Jadran« za folkloristični oddelek, obenem je pa njen zastopnik dr. Gal priredil v 2. nadstropju Mestnega muzeja v Auerspergovih palači na Napoleonovem trgu prebogato razstavo takih preprog.

700 kmetskih družin ima delo in kruh

Splitska banovinska poslovalnica preživlja 700 kmetskih družin po zgornji Dalmaciji in Hercegovini s tkanjem in vzorjanjem preprog. V Stocu, Livnu in Konjicu tako preproge po starih domačih, v etnografskem muzeju v Splitu, Zagrebu, Beogradu in Sarajevu, a tudi po drugih zbirkah shranjenih originalih iz šibeniške okolice, Vrljke, Dnisa, Siverića, Knina, Livna, Stolca in Konjice ter iz drugih krajev in vasic. Barve in ornamentika preprog iz raznih krajev so pa tako značilne in različne, da strokovnjak, kakor pri narodni noši, ob pogledu na preproge že tudi imenuje dotični kraj, kjer je vzorec doma. Prav tako torej, kakor pri perzijskih in drugih orientalskih preprogah, ki jih označujemo in cenimo po imenih krajev postanka!

Poslovalnica Primorske banovine

Pravi blagor je ta poslovalnica Primorske banovine, ki bo spet izboljšala že hudo pokvarjeni okus kupujočega občinstva. Pogledajte si sami te stvari in spoznali boste res pristne preproge, ki ste jih do sedaj plačevali s trikratnimi cenami. V Splitu namreč poslovalnica izdeluje tudi vozljane

in strižene preproge po orientalskih vzorcih. Razlika je edino ta, da so ene preproge nastale v zapadni Aziji, druge pa so tkale revne jugoslovanske žene. Koliko pri tem zaslužijo, vidimo že iz cen. Kilogram volne velja 200 Din in za 20 kv. m veliko preprogo torej 4000 Din, preprogo pa lahko kupite za 5100 Din. Žene so jo tkale najmanj 2 meseca in pol in lahek je sedaj račun zaslužka. Tudi pri nas že izdelujejo smirnske preproge po privatnih hišah. Mnogo dražje so doma vozljane, kakor kupljene pri splitski poslovalnici!

Izbira tkanih preprog po starih pristnih domačih narodnih vzorcih je na razstavi izredno velika in prav tako tudi ogromna je izbira vzorin in striženih preprog z najslavnejšimi orientalskimi vzorci. Njih vrednost, barve, ornamentika in delo, torej vse je popolnoma enako tako imenovanim pristnim perzijskim preprogam, edino da pri preprogah, ki so jih tkale naše žene, storite še dobro delo za revno dalmatinsko in hercegovsko prebivalstvo. Na izdelavo in sestavo barv z največjim okusom in tudi z najvestnejšo strogostjo pazi znamenita direktorica banovinske poslovalnice ga. Marija Nonveller, ki jo pozna in ceni tudi tuji svet. Zaloga najrazličnejših preprog je tako velika, da tudi na male mesečne obroke kupljeno preprogo lahko takoj vzamete seboj, vendar se je pa treba podvzati, da jih ne zmanjka, kakor lani, ko je splitska poslovalnica preprog prvič razstavljala v Ljubljani z največjim uspehom.

Sedaj bom pa začel

Nikdar vse leto ne boste srečali toliko ljudi natrpanih s programi in načrti, kakor prav v temle času, ko se počitnice nagibajo h kraju in je pred durmi doba novih podvigov. Sedaj je čas, ko ljudje kujejo nove načrte, sedaj je doba dobrih namenov, doba, ko se vlaga kruh v peč. Koliko pa se dejansko speče kruha iz te moke?

Vprašajte svoje prijatelje, kaj delajo. Sedaj je tisti čas, ko vam odgovarjajo: »Se nič. Toda sedaj bom začel.« Pobarajte svojega mladega prijatelja, če na primer že študira za državni izpit. Stavim sto proti eni, da vam bo spokorno priznal: »Se ne.« Toda z neizmernim navdušenjem bo takaj dostavil: »A sedaj bom začel.« Sedaj je tisti čas, ko vam bo vaša prijateljica obljubila, da se bo začela — na primer — učiti angleščine, ko vam bo poznani pisatelj prisegel, da bo začel pisati nov roman in ko vam bo ta in oni nad vse iskreno zagotavljal, da bo začel s tem in onim. Knjiga, ki bi nastala iz zapisovanja vseh načrtov in namer, ki jih imajo ljudje pripravljene za čas po počitnicah, bi bila debelejša kakor katerakoli, ki je bila doslej napisana v našem jeziku. Če pa bi kdo koncem leta sestavil seznam načrtov in hotenj, ki so se tudi dejansko izvedli, bi spravljal na svet knjižico, ki bi po svojem obsegu tekmovala komaj s kakšno zbirčico lirskih pesmi.

Prišlo mi je na misel, če morda ne izgubljamo s pripravami za delo malo preveč časa in če ne žrtvujemo s temle »začenjanjem« toliko sile, da nam jo potem za delo samo zmanjka.

Kdaj sem že obljubil svojim prijateljem, da bom napisal nekaj o ljudeh, ki »bodo začeli«. Zadnjič so me vprašali, kako je kaj s to zadevo. Skrušen sem jim moral priznati: »Se nič nisem napisal.« Toda takoj sem se pridružil: »A sedaj pa bom!«

No, in sedaj sem tole res napisal. Pa vam svetujem: Nikar ne čakajte na konec počitnic! Izrabite delovno razpoloženje, ker to je trgovec, ki ponuja svoje blago: »Kupujte, blago bo kmalu pošlo!« Bojite se, da nima prav.

Kralji Somalije

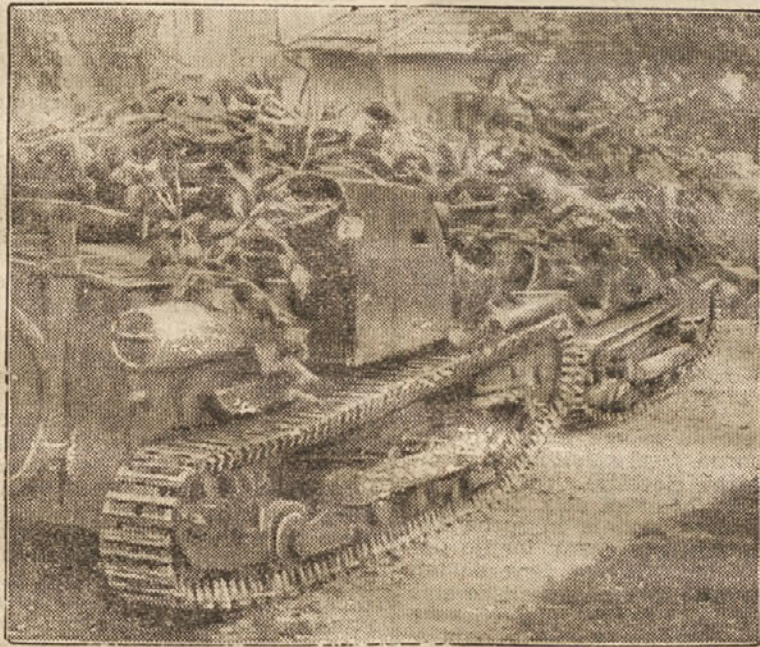
Blizu Temešvara je te dni umrl Inger Soliman, človek, ki ima silno pestro preteklost za seboj.

Bil je Madžar po rodu, a je že izza mlada mnogo popotoval. Na svojih potovanjih je prišel tudi v Afriko in se je v Sudanu zapletel v boje med poedinimi arabskimi plemeni. Da bi se bolj približal Arabcem, je prestopil v muslimansko vero in si priboril vodilno mesto. Osebnost junaštvo ga je vzposabljal za prav nevarne pustolovščine, ki so še povečale njegovo priljubljenost pri poglavarjih poedinih arabskih

plemen. Prejemal je bogata darila. Končno pa so mu vendar v Afriki postala lla prevroča in se je vrnil v domovino.

V biharskem komitatu se je nastanil v poslopju, ki je bilo podobno majhnemu gradu. Svoj dom je napolnil z različnimi spomeniki, ki jih je prav rad razkazoval številnim obiskovalcem. Rad je tudi govoril o svojih pustolovskih doživljajih in je seveda spomine na res doživljene dogodke prepletal z bujno domišljijo. Tako je nekemu časniku zagotavljal, da je Somalija v Afriki večinoma njegova last in da tam še vedno velja le on za pravega kralja.

Dasi ni takih pripovedk nihče verjel, je vendar res, da se je Inger Soliman vneto trudil za razmah čim živahnijših trgovskih stikov med Madžarsko in Afriko. Njegovo prizadevanje pa je končno ostalo brezuspešno. To je moža seveda precej potrla. Jel je bolehati, pred kratkim pa ga je zadela možganska kap.

Maskiran tank

Pri zadnjih velikih manevrih italijanske armade so preizkusili vrednost tehniških čet. Izkop strelskih jarkov so krili maskirani tanki.

Ikarus 1935

Na »pariški razstavi malih iznajditeljev« kažejo nov tip Ikarusa 1935. Iznajditelj Louis Vallon trdi, da je njegov aparat zmožen preleteti tudi daljše proge. — Slika nam kaže iznajditelja na strehi paviljona pred startom za poizkusni let.

Emil Vachek: Kri ne kliče po maščevanju...

116

Drama matere in hčerke se je tako prepletala z dramo sinova, da je gospoda Astenburga včasih obšla misel, ki je bila sicer proti njegovemu znanstvenorazumskemu življenjskemu nazoru, tako da se je je sramoval, ki pa jo je neprestano nekaj potrjevalo. Bilo je nekaj podobnega, kakor če bi kdo raztrgal tri turobne romane, jih premešal, prav temeljito, in napravil potem iz njih spet tri knjige. Drugo je poselagal v drugo, tako da je gospod Astenburg, kadar je bil že preveč obupan, mislil, ali ni res za tem, kar je zadelo njegovo rodbino, kaka zloglasna režija višjih sil.

Komaj se je nekoliko oddahnil v Bernardovi zavedi, je začel izpolnjevati, kar bi bil storil, če bi mu bila Doris dala čas za to. Bilo je preizkušeno sredstvo — zadušiti ljubezen z denarjem. Premagujoč grozno nevoljo, je poiskal tistega človečka, gospoda Tkadleca. Našel ga je v Klubskem bufetu, ko je pil mleko iz steklenice. Gospod Astenburg je imel nekaj proti mlekopivcem; tiste pa, ki so ga pili iz steklenice, je preziral. Toda moral je vgrizniti v to kislno jabolko. Mladi mož je bil prijetne zunanosti, to je moral priznati. Bil je visok, žilav, močatega, krepkega obraza in prožne hoje. Bil je tudi čeden. Imel je prostodušne rjave oči, prijetne, lepo počesane lase. Toda ko mu je podal roko, se je gospodu Astenburgu zdelo, da se je zboldel od njegove dlan. Bila je sam žulj. Govorila sta samo deset minut. Tkadlec ni utegnil, ker je moral iti vežbat, toda zadostovalo je, da

si je pridobil skoraj spoštovanje gospoda Astenburga. Ni si upal niti izreči ponudbe. Bilo je jasno, da bi bil slabo zadel. Spet takšna izprevrženost časa. Mladi človek, ki pije mleko, smrdi po grošu in izključuje pameten dogovor! Ko je mladenič odhajal na tenišče, sta se domenila, da pride danes h gospodu Astenburgu na večerjo. Če bi bil to kitajski razbojnik, ki prihaja po odkupnino, bi bil gospod Astenburg mirnejši. Razgovor je izpolnil njegove najhujše bojazni. Mladenec sicer ni bil tako rezek kakor njegova hčerka in je zelo obžaloval, morda tudi nekoliko odkritosrčno, vse, kar se je zgodilo, toda od Doride ni hotel odstopiti. Gospod Astenburg se je komaj premagal, da ni zakričal: »pa jo torej vzemite!«; tako se mu je tožilo po hčerki in tako žalostno mu je bilo v pravi hiši. Bolje bo, če malo počaka. V reku o vroči kaši je bilo zmerom nekaj; morda se ta dva razideta sama od sebe. Počaka nekoliko mesecev in, če se stvar dotle ne konča, pokliče spet gospoda Tkadleca.

Potem je šel obiskat Dorido. Ne, da bi jo pregovarjal; dobro je vedel, da bi bilo zaman. Samo da bi jo spet videl. Kajti, če je hotel biti sam sebi iskren, ljubil jo je zdaj še bolj kot prej. Kar je storila, je bilo neizmerno neumno, toda navzlic temu se mu je vzbudilo neko spoštovanje. Saprta, si je mislil, to dekle je napravilo izpit zrelosti! Doris je rada jedla pražene mandlje. Kupil jih je zavitek in dal v žep. Ko bo odhajal od nje, jih ji bo dal. Toda ko je prišel v penzijo in je komaj pomislil, da je bila to za njo gralna degradacija, ko je morala iti sem iz njihove hiše, ki je bila, če ne ravno krasna, vsaj izbrana in topla, je izvedel, da Doris ne stanuje več tam. Odšla se je, ne da bi bila povedala, kam in zakaj.

Našel jo je še popoldne v strašni sobici v nemočem okraju, ki se mu je reklo Libeč. V vsem svojem

življenju je bil tam šele vdrugič. Nekoliko minut za poslednjimi še dostopnimi hišami mestnega tipa je bila stara bajta s kurjim dvoriščem. S tega dvorišča so držale nepokrite lesene stopnice v podstrešje. Ko bo sneg, si mora Doris zlomiti nogo, je pomislil. Tam je stanovala njegova hčerka, kakor šivilja, ki so jo spodili iz službe. Našel jo je obdano s knjigami in zvezki. Bila je češka slovničica ter češka knjiga v originalu in nemškem prevodu.

4.

Ves obisk in vse, kar se je pri njem odigralo, je zapustilo v njem neizbrisni in neizmerno neprijetni vtisk. Doris je bila zelo ostra, zakaj bila je nagle, strastne narave. Preselila se je iz cenene penzionata v še cenejši podnajem — gospod Astenburg je imel na jeziku: »v beznico« — deloma, da bi štedila, zakaj prav kmalu se je prepričala, da deset tisoč, ki jih je vzela s seboj, ni tako veliko denarja, kakor si je domnevala; toda morda še bolj zato, ker je občutila perversno — kakor se je zdelo gospodu Astenburgu — nagnjenje, da bi se prilagodila tudi osredju svojega ljubčka. Če je bila še čedno oblečena, je bilo to brez dvoma zato, ker je tako ugajala tistemu pobalinu bolj, kot če bi bila oblečena revno. Rekla je očetu, da na vrnitev ne misli, češ, da je bila doma zmeram nekam stisnjena, da je zdaj tako srečna, kakor nikoli prej, in da si namerava služiti kruh tako, kakor njen ljubček.

»Glej, Doris,« ji je rekel oče in pozabljal na tak-tiko, »vse to je kup nesmislov generacije. Ne razumem, zakaj bi se ne mogla sestajati z njim tudi pri nas in zakaj ne bi igrala z njim tenis, namestu da bi kje prodajala lutke.«